Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (tredje avdelningen)

den 15 mars 2018*

”Begäran om förhandsavgörande – Upptagande till sakprövning – Antidumpning – Giltighet av en förordning som antagits för att följa en dom från EU-domstolen genom vilken tidigare förordningar har förklarats vara ogiltiga – Skyldighet att verkställa – Rättslig grund – Förordning (EG) nr 1225/2009 – Artikel 14 – Medlemsstaternas fastställande av villkor för uttag av antidumpningstullar – Nationella tullmyndigheters föreläggande om att avbryta återbetalningen av antidumpningstullar – Återupptagande av det förfarande som föregick de förordningar som förklarats vara ogiltiga – Artikel 10 – Förbud mot retroaktiv verkan – Gemenskapens tullkodex – Artikel 221 – Preskription – Artikel 236 – Återbetalning av tullar som inte skulle betalas”

I mål C-256/16,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Finanzgericht Düsseldorf (Skattedomstolen i Düsseldorf, Tyskland) genom beslut av den 20 april 2016, som inkom till domstolen den 9 maj 2016, i målet

Deichmann SE

mot

Hauptzollamt Duisburg,

meddelar

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden L. Bay Larsen samt domarna J. Malenovský (referent), M. Safjan, D. Šváby och M. Vilaras,

generaladvokat: M. Campos Sánchez-Bordona,

justitiesekreterare: handläggaren M. Aleksejev,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 11 maj 2017,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– Deichmann SE, genom D. Ehle och C. Zimmermann, Rechtsanwälte, S. De Knop, advocaat, och A. Willems, avocat,

– Europeiska kommissionen, genom L. Armati, K. Blanck-Putz, L. Grønfeldt, N. Kuplewatzky och T. Maxian Rusche, samtliga i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: tyska.

och efter att den 20 juli 2017 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser giltigheten av kommissionens genomförandeförordning (EU) 2016/223 av den 17 februari 2016 om fastställande av ett förfarande för bedömning av vissa ansökningar om marknadsekonomisk status och individuell behandling från exporterande tillverkare i Kina och Vietnam och om genomförande av domstolens dom i de förenade målen C-659/13 och C-34/14 (EUT L 41, 2016, s. 3) (nedan kallat den omtvistade förordningen).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan Deichmann SE och Hauptzollamt Duisburg (Huvudtullkontoret i Duisburg, Tyskland) (nedan kallat huvudtullkontoret) angående en talan om återbetalning av den antidumpningstull som erlagts i samband med import av skodon med överdelar av läder till Europeiska unionen.

Tillämpliga bestämmelser

Antidumpningslagstiftningen

3 De faktiska omständigheterna i det nationella målet ägde rum och den omtvistade förordningen antogs under en period då införandet av antidumpningsåtgärder inom unionen reglerades först genom rådets förordning (EG) nr 384/96 av den 22 december 1995 om skydd mot dumpad import från länder som inte är medlemmar i Europeiska gemenskapen (EGT L 56, 1996, s. 1, och rättelser i EGT L 94, 1999, s. 27, och EGT L 263, 2000, s. 34), i dess lydelse enligt rådets förordning (EG) nr 2117/2005 av den 21 december 2005 (EUT L 340, 2005, s. 17) (nedan kallad förordning nr 384/96), och därefter genom rådets förordning (EG) nr 1225/2009 av den 30 november 2009 om skydd mot dumpad import från länder som inte är medlemmar i Europeiska gemenskapen (EUT L 343, 2009, s. 51, och rättelser i EUT L 7, 2010, s. 22, och EUT L 44, 2016, s. 20), i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 37/2014 av den 15 januari 2014 (EUT L 18, 2014, s. 1) (nedan kallad förordning nr 1225/2009).

4 Artikel 9 i förordning nr 384/96 hade rubriken ”Avslutande utan åtgärder samt införande av slutgiltiga tullar”. Artikel 9.4 hade följande lydelse:

”Om det av de faktiska omständigheter som slutgiltigt konstateras framgår att dumpning och därav följande skada föreligger och att gemenskapens intresse kräver ett ingripande i enlighet med artikel 21, ska rådet … införa en slutgiltig antidumpningstull.”

5 Artikel 9 i förordning nr 1225/2009 hade också rubriken ”Avslutande utan åtgärder samt införande av slutgiltiga tullar”. I artikel 9.4 föreskrevs följande:

”Om det av de faktiska omständigheter som slutgiltigt konstateras framgår att dumpning och därav följande skada föreligger och unionens intresse kräver ett ingripande i enlighet med artikel 21, ska kommissionen införa en slutgiltig antidumpningstull …”

6 Artikel 10 i förordning nr 384/96 och artikel 10 i förordning nr 1225/2009 hade båda rubriken ”Retroaktiv verkan”. Av artikel 10.1, som hade samma lydelse i de båda förordningarna, framgick följande:

”… slutgiltiga antidumpningstullar ska tillämpas endast på produkter som övergår till fri omsättning efter det att beslut enligt [artikel 9.4] trätt i kraft, om inte annat följer av de undantag som anges i denna förordning.”

7 Artikel 14 i förordning nr 1225/2009 hade rubriken ”Allmänna bestämmelser”. I artikel 14.1 föreskrevs följande:

”Provisoriska eller slutgiltiga antidumpningstullar ska införas genom förordning och tas ut av medlemsstaterna i den form och enligt den tullsats och de villkor som anges i den förordning genom vilken dessa tullar införs. …”

8 Artikel 23 i förordning nr 1225/2009, som hade rubriken ”Upphävande”, hade följande lydelse:

”Förordning (EG) nr 384/96 ska upphöra att gälla.

Upphävandet av förordning (EG) nr 384/96 ska inte påverka giltigheten av de förfaranden som inletts med stöd av den förordningen.

…”

9 I enlighet med artikel 24 i förordningen, som hade rubriken ”Ikraftträdande”, trädde förordning nr 1225/2009 i kraft den tjugonde dagen efter det att den hade offentliggjorts, den 22 december 2009, i *Europeiska unionens officiella tidning*, det vill säga den 11 januari 2010. Denna förordning har därefter upphävts genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1036 av den 8 juni 2016 om skydd mot dumpad import från länder som inte är medlemmar i Europeiska unionen (EUT L 176, 2016, s. 21), vilken trädde i kraft den tjugonde dagen efter det att den hade offentliggjorts, den 30 juni 2016, i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Tullagstiftningen

10 De faktiska omständigheterna i det nationella målet ägde rum och den omtvistade förordningen antogs under en period då de tillämpliga bestämmelserna på tullområdet var de som föreskrevs i rådets förordning (EEG) nr 2913/92 av den 12 oktober 1992 om inrättandet av en tullkodex för gemenskapen (EGT L 302, 1992, s. 1; svensk specialutgåva, område 2, volym 16, s. 4), i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 av den 9 oktober 2013 (EUT L 269, 2013, s. 1) (nedan kallad tullkodexen). Denna kodex har sedermera upphävts.

11 Avdelning VII i denna kodex hade rubriken ”Tullskuld” och innehöll artiklarna 189–242 i kodexen.

12 Kapitel 3 i denna avdelning hade rubriken ”Uppbörd av tullskulden” och innehöll artiklarna 217 och 221 i kodexen.

13 I artikel 217.1 i tillkodexen föreskrevs följande:

”Varje belopp avseende importtullar eller exporttullar som kommer från en tullskuld, nedan kallat tullbelopp, skall av tullmyndigheterna beräknas så snart de fått nödvändiga uppgifter och föras in i räkenskaperna eller något annat likvärdigt medium (bokföring).”

14 Av artikel 221.1 och 221.3 i kodexen framgick följande:

”1. Gäldenären skall på lämpligt sätt underrättas om tullbeloppet så snart detta bokförts.

…

3. Underrättelse [om tullbeloppet] till gäldenären får inte ske senare än tre år efter den dag då tullskulden uppkom. Denna tidsfrist upphör att löpa från det att ett överklagande enligt artikel 243 inges till och med det att överklagandeförfarandet avslutas.”

15 Kapitel 5 i avdelning VII i denna kodex, vilket hade rubriken ”Återbetalning och eftergift av tull”, innehöll artikel 236 i kodexen. Artikel 236.1 hade följande lydelse:

”Import- eller exporttullar skall återbetalas i den utsträckning som det fastställs att tullbeloppet då tullen betalades inte var det som lagligen skulle betalas …

…”

Bakgrund till tvisten och tolkningsfrågan

Bakgrunden till den omtvistade förordningen

16 Den 5 oktober 2006 antog rådet förordning (EG) nr 1472/2006 om införande av en slutgiltig antidumpningstull på import av vissa skodon med överdelar av läder med ursprung i Folkrepubliken Kina och Socialistiska republiken Vietnam och om slutgiltigt uttag av den preliminära antidumpningstull som införts på sådan import (EUT L 275, 2006, s. 1) (nedan kallad den slutgiltiga förordningen).

17 Genom artikel 1.1 i den slutgiltiga förordningen infördes denna slutgiltiga antidumpningstull som omfattade de olika kategorier av skodon med överdelar av läder som uppräknades i denna punkt. I artikel 1.3 i denna förordning fastställdes antidumpningstullsatsen till 16,5 procent för de skodon med överdelar av läder som tillverkats av företag hemmahörande i Kina, med undantag av Golden Step, till 9,7 procent för de produkter som tillverkats av detta företag, och till 10 procent för de produkter som tillverkats av företag hemmahörande i Vietnam.

18 Vidare angavs i artikel 1.4 i den slutgiltiga förordningen att ”[o]m inte annat [angavs skulle] gällande bestämmelser om tullar tillämpas”.

19 Slutligen angavs i artikel 3 i denna förordning att den trädde i kraft dagen efter det att den offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*, vilket skedde den 6 oktober 2006, och att den skulle gälla under en period av 2 år, således från och med den 7 oktober 2006 till och med den 6 oktober 2008.

20 Den 22 december 2009 antog rådet genomförandeförordning (EU) nr 1294/2009 om införande av en slutgiltig antidumpningstull på import av vissa skodon med överdelar av läder med ursprung i Vietnam och Folkrepubliken Kina, utvidgad till att omfatta import av vissa skodon med överdelar av läder som avsänds från den särskilda administrativa regionen Macao, oavsett om produktens deklarerade ursprung är den särskilda administrativa regionen Macao eller inte, efter en översyn vid giltighetstidens utgång enligt artikel 11.2 i rådet förordning (EG) nr 384/96 (EUT L 352, 2009, s. 1) (nedan kallad förlängningsförordningen).

21 Genom artikel 1.1 i förlängningsförordningen infördes denna antidumpningstull som omfattade de olika kategorier av skodon med överdelar av läder som uppräknades i denna punkt. I artikel 1.3 och 1.4 i denna förordning fastställdes antidumpningstullsatsen till 16,5 procent för de skodon med överdelar av läder som tillverkats av företag hemmahörande i Kina eller som avsänts från Macao, till 9,7 procent, för de produkterna som tillverkats av Golden Step och till 10 procent för de produkter som tillverkats av företag hemmahörande i Vietnam.

22 Vidare angavs i artikel 1.5 i förlängningsförordningen att ”[o]m inte annat [angavs skulle] gällande bestämmelser om tullar tillämpas”.

23 Slutligen angavs i artikel 2 i denna förordning att den trädde i kraft dagen efter det att den offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*, vilket skedde den 30 december 2009, och att den skulle gälla under en period på 15 månader, således från och med den 31 december 2009 till och med den 30 mars 2011.

24 Genom dom av den 4 februari 2016, C & J Clark International och Puma (C-659/13 och C-34/14, EU:C:2016:74) (nedan kallad domen C & J Clark International och Puma) slog domstolen fast att den slutgiltiga förordningen och förlängningsförordningen var ogiltiga i den mån som de åsidosatte artiklarna 2.7 b och 9.5 i förordning nr 384/96.

Den omtvistade förordningen

25 Såsom framgår av rubriken på den omtvistade förordningen och skäl 13 i förordningen syftar den till att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa domen av den 4 februari 2016, C & J Clark International och Puma (C-659/13 och C-34/14, EU:C:2016:74).

26 Kommissionen angav i detta hänseende, i skälen 13–16, 21 och 24 i den omtvistade förordningen, att den avsåg att åtgärda den rättsstridighet som domstolen konstaterat genom att återuppta de förfaranden som låg till grund för den slutgiltiga förordningen och förlängningsförordningen vid den punkt där rättsstridigheten skedde, i syfte att anta nya förordningar genom vilka antidumpningstullar enligt lämpliga satser återinförs. Kommissionen angav även att dessa antidumpningstullar skulle träda i kraft den dag då den slutgiltiga förordningen och förlängningsförordningen trädde i kraft.

27 Vidare ansåg kommissionen, i skälen 18–22 i den omtvistade förordningen, att det fanns anledning att ”ålägga de nationella tullmyndigheterna, som måste ta ställning till ansökningar om återbetalning av antidumpningstullar på grundval av artikel 236 i [tullkodexen], … att invänta kommissionens bedömning av [ansökningarna] om marknadsekonomisk status och individuell behandling och, i förekommande fall, återinförandet av antidumpningstullen på rätt nivå, innan de påbörjar återbetalningen”. Kommissionen klargjorde också att ”den rättsliga grunden för en sådan skyldighet är artikel 14[.1 första meningen i förordning nr 1225/2009], där det står att förordningen om införande av tullen också ska innehålla närmare bestämmelser om hur medlemsstaterna ska begära in den”.

28 På grundval av detta anges följande i artikel 1 i den omtvistade förordningen:

”1. De nationella tullmyndigheter som har mottagit en ansökan enligt artikel 236 i … tullkodex[en] om återbetalning av de antidumpningstullar, som infördes genom [den slutgiltiga förordningen] eller [förlängningsförordningen] och som togs ut av de nationella tullmyndigheterna, ska, om ansökan grundas på att en exporterande tillverkare som inte ingick i urvalet hade ansökt om marknadsekonomisk status eller individuell behandling, lämna ansökan och alla styrkande handlingar till kommissionen.

2. Inom åtta månader räknat från mottagandet av ansökan och alla styrkande handlingar ska kommissionen kontrollera om den exporterande tillverkaren verkligen har lämnat in en ansökan om marknadsekonomisk status och individuell behandling. Om så är fallet ska kommissionen bedöma ansökan och återinföra den lämpliga tullsatsen genom en genomförandeförordning från kommissionen, efter meddelande av uppgifter …

3. Den nationella tullmyndigheten ska invänta offentliggörandet av kommissionens genomförandeförordning om återinförande av tullarna innan den fattar beslut om ansökan om återbetalning och eftergift av antidumpningstullar.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

29 Genom ett meddelande av den 10 maj 2010, som därefter skickades till klaganden i det nationella målet, fastställde tullkontoret det antidumpningsbelopp som klaganden skulle betala till 11 181,92 euro, i enlighet med den slutgiltiga förordningen och förlängningsförordningen, för att ha låtit vissa skodon med överdelar av läder med ursprung i Kina och Vietnam övergå till fri omsättning i unionen. Dessa skor var tillverkade av ett kinesiskt företag och ett vietnamesiskt företag som båda, i samband med de förfaranden som låg till grund för den slutgiltiga förordningen och förlängningsförordningen, hade ansökt om att beviljas marknadsekonomisk status eller, i andra hand, individuell behandling. Kommissionen tog emellertid inte ställning till dessa ansökningar eftersom de företag som ingett dem inte ingick i det urval av exporterande tillverkare som gjordes i samband med den undersökning som ledde till antagandet av dessa förordningar.

30 Den 12 juni 2012 ansökte klaganden i det nationella målet hos tullkontoret om återbetalning enligt artikel 236 i tullkodexen av de antidumpningstullar tullkontoret hade uppburit på grundval av den slutgiltiga förordningen och förlängningsförordningen, och gjorde gällande att dessa tullar, vid den tidpunkt då de betalades, inte lagligen skulle betalas, eftersom förordningarna hade förklarats vara ogiltiga. Denna ansökan avslogs genom beslut av den 15 november 2013. Klaganden ingav en begäran om omprövning av detta beslut, men även den avslogs av tullkontoret. Klaganden överklagade därefter till den hänskjutande domstolen.

31 Finanzgericht Düsseldorf (Skattedomstolen i Düsseldorf, Tyskland) har, för det första, påpekat att klaganden i det nationella målet, mot bakgrund av den situation företaget befinner sig i, har goda skäl att åberopa det förhållandet EU-domstolen i domen av den 4 februari 2016, C & J Clark International och Puma (C-659/13 och C-34/14, EU:C:2016:74) slagit fast att den slutgiltiga förordningen och förlängningsförordningen delvis var ogiltiga och att klagandens överklagande således normalt sett borde bifallas på så sätt att tullkontoret åläggs att till klaganden återbetala de antidumpningstullar som klaganden betalat, i enlighet med artikel 236 i tullkodexen.

32 Den hänskjutande domstolen har, för det andra, påpekat att den omtvistade förordningen, vilken antogs efter det att överklagandet ingetts, numera utgör hinder för ett sådant föreläggande, eftersom den är direkt tillämplig. Den hänskjutande domstolen tillägger dock att den av flera skäl är tveksam till om denna förordning är giltig.

33 För det första frågar sig denna domstol om den omtvistade förordningen skulle ha antagits på grundval av förordning nr 384/96, i stället för förordning nr 1225/2009, och om behörigheten att införa antidumpningstullar som en följd därav borde ha tilldelats rådet, vilket tilldelats denna behörighet enligt artikel 9.4 i förordning nr 384/96, och inte kommissionen.

34 För det andra, och om det antas att kommissionen haft fog för att tillämpa förordning nr 1225/2009 och anta den omtvistade förordningen, önskar den hänskjutande domstolen få klarhet i om kommissionen var behörig att anta de förelägganden som föreskrivs i artikel 1 i den omtvistade förordningen, mot bakgrund av artikel 14.1 första meningen i förordning nr 1225/2009 och artikel 236.1 i tullkodexen.

35 För det tredje frågar sig denna domstol om det varit möjligt att med giltig verkan genom den omtvistade förordningen återuppta det förfarande som låg till grund för den slutgiltiga förordningen och förlängningsförordningen i syfte att återinföra de antidumpningstullar som infördes genom dessa förordningar, mot bakgrund dels av bestämmelserna om förbud mot retroaktiv verkan som föreskrivs i artikel 10.1 i förordning nr 384/96, och senare i artikel 10.1 i förordning nr 1225/2009, dels av den preskriptionsregel som fastställs i artikel 221.3 i tullkodexen.

36 För det fjärde frågar sig denna domstol i huvudsak om de förelägganden som föreskrivs i den omtvistade förordningen kan anses vara oproportionerliga, i den mån de medför en skyldighet för de nationella tullmyndigheterna att överlämna de ansökningar om återbetalning de mottagit enligt artikel 236 i tullkodexen till kommissionen.

37 Mot denna bakgrund beslutade Finanzgericht Düsseldorf (Skattedomstolen i Düsseldorf) att vilandeförklara målet och ställa följande fråga till domstolen:

”Är [den omtvistade] förordningen giltig?”

Huruvida tolkningsfrågan kan tas upp till prövning

38 Kommissionen har gjort gällande att begäran om förhandsavgörande ska avvisas på den grunden att klaganden i det nationella målet utan tvekan var behörig att väcka talan vid unionsdomstolen och yrka att den omtvistade förordningen skulle ogiltigförklaras, men avstod från att göra detta inom den frist som föreskrivs i artikel 263 sjätte stycket FEUF. Klaganden kan inte tillåtas kringgå denna tidsfrist genom att nu inför den hänskjutande domstolen åberopa att förordningen är ogiltig.

39 Det följer av fast rättspraxis att en person som otvetydigt varit behörig att väcka talan om ogiltigförklaring av en rättsakt vid unionsdomstolen, men som avstått från att göra detta inom den tidsfrist som föreskrivs i artikel 263 sjätte stycket FEUF, inte har rätt att åberopa att en sådan rättsakt är ogiltig i samband med en talan som väckts vid en nationell domstol och som avser en nationell åtgärd som antagits på grundval av denna rättsakt (dom av den 9 mars 1994, TWD Textilwerke Deggendorf, C-188/92, EU:C:1994:90, punkt 23, och dom av den 4 februari 2016, C & J Clark International och Puma, C-659/13 och C-34/14, EU:C:2016:74, punkt 56).

40 Om en berörd nationell domstol, i en sådan situation som den som det redogörs för i föregående punkt i denna dom, vänder sig till domstolen med en begäran om förhandsavgörande angående rättsaktens giltighet, ska denna begäran följaktligen avvisas.

41 I förevarande fall är det emellertid inte nödvändigt att avgöra om klaganden i det nationella målet otvetydigt hade varit behörig att väcka talan vid unionsdomstolen om ogiltigförklaring av den omtvistade förordningen, eftersom klaganden inte befinner sig i den situation som avses i den rättspraxis som nämnts i punkt 39 i denna dom. Denna förordning antogs nämligen efter det att det överklagande – inom ramen för vilket förordningen enligt den hänskjutande domstolen åberopas mot klaganden i det nationella målet – ingetts till den hänskjutande domstolen. Klaganden i det nationella målet försöker således försvara sig och inte att kringgå den frist inom vilken klaganden hade kunnat väcka talan mot förordningen vid Europeiska unionens tribunal.

42 Av detta följer att begäran om förhandsavgörande kan tas upp till sakprövning.

Prövning av tolkningsfrågan

43 Även om de grunder för ogiltighet som den hänskjutande domstolen har frågor om inte nämns i lydelsen av den fråga som ställts, ska den hänskjutande domstolen, mot bakgrund av uttalandena i beslutet om hänskjutande, anses ha ställt frågan om den omtvistade förordningen är ogiltig av flera skäl, som avser att den antagits med tillämpning av förordning nr 1225/2009 och inte förordning nr 384/96, att den rättsliga grunden för förordningen är artikel 14.1 första meningen i den förstnämnda av dessa förordningar, huruvida tillämpliga regler om förbud mot retroaktiv verkan och om preskription har iakttagits och huruvida de förelägganden som föreskrivs i förordningen eventuellt är oproportionerliga.

44 Dessa ogiltighetsgrunder ska bedömas i tur och ordning.

45 För det första önskar den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida den omtvistade förordningen borde ha antagits på grundval av förordning nr 384/96 i stället för förordning nr 1225/2009, mot bakgrund av lydelsen av artikel 23 andra stycket i förordning nr 1225/2009 och de tidpunkter då de förfaranden som låg till grund för den slutgiltiga förordningen respektive förlängningsförordningen inleddes. Den hänskjutande domstolen påpekar dessutom att den omtvistade förordningen, om så hade varit fallet, även som en följd av detta skulle vara ogiltig på grund av att behörigheten att införa antidumpningstullar i den förordningen felaktigt tilldelats kommissionen, i stället för rådet, trots att denna behörighet enligt artikel 9.4 i förordning nr 384/96 tilldelas rådet.

46 Det ska i detta hänseende påpekas att förhållandet mellan förordning nr 384/96 och förordning nr 1225/2009 regleras genom artikel 23 i den sistnämnda förordningen.

47 Artikel 23 har rubriken ”Upphävande”. I dess första stycke anges att ”[f]örordning … nr 384/96 ska upphöra att gälla.” I dess andra stycke anges vilken verkan detta upphävande har för förfaranden som inletts med stöd av denna förordning.

48 Det ska konstateras att det finns skillnader mellan de olika språkversionerna när det gäller detta andra stycke. Även om det i vissa av dem, bland annat den tyska språkversionen, anges att förordning nr 384/96 ska fortsätta att tillämpas på förfaranden som inletts med stöd av den förordningen, anges i alla de andra endast att upphävandet av denna förordning inte påverkar giltigheten av dessa förfaranden.

49 Det framgår av fast rättspraxis att behovet av en enhetlig tolkning av unionsrättsliga bestämmelser utesluter att texten i en bestämmelse i oklara fall betraktas isolerat och i stället kräver att den ska tolkas med beaktande av såväl upphovsmannens faktiska vilja som det mål denne eftersträvar, samt mot bakgrund av, bland annat, de olika versionerna på samtliga unionsspråk (dom av den 4 februari 2016, C & J Clark International och Puma, C-659/13 och C-34/14, EU:C:2016:74, punkt 122, och dom av den 25 januari 2017, Vilkas, C-640/15, EU:C:2017:39, punkt 47).

50 I förevarande fall följer det av skäl 1 i förordning nr 1225/2009 att förordningen syftar till att kodifiera förordning nr 384/96, utan att förändra dess innehåll.

51 Det framgår vidare av rubriken till och lydelsen av artikel 23 i förordning nr 1225/2009 att unionslagstiftaren, genom att anta denna artikel, avsåg att upphäva förordning nr 384/96 och att samtidigt uttryckligen säkerställa att de förfaranden som inletts med stöd av denna förordning skulle fortsätta att vara giltiga, för att möjliggöra för de behöriga institutionerna att fullfölja dessa förfaranden. Unionslagstiftaren hade däremot, i de flesta språkversioner av förordning nr 1225/2009, inte avsett att bestämmelserna i förordning nr 384/96 skulle fortsätta att tillämpas med avseende på dessa förfaranden.

52 Det framgår slutligen av rättspraxis att unionens rättsakter i princip ska antas på grundval av de handläggningsregler som gällde vid tidpunkten för deras antagande (se, för ett liknande resonemang, dom av den 14 juni 2016, kommissionen/McBride m.fl., C-361/14 P, EU:C:2016:434, punkt 40). Av detta följer, just på grund av att förordning nr 384/96 upphävts och mot bakgrund av syftet med förordning nr 1225/2009, att de förfaranden som inletts med stöd av den förstnämnda av dessa förordningar, efter det att den upphävts, endast kunde fullföljas med stöd av den andra förordningen.

53 I förevarande fall antogs den omtvistade förordningen den 17 februari 2016, det vill säga vid en tidpunkt efter det att förordning nr 384/96 hade upphävts genom förordning nr 1225/2009, vilket skedde den 11 januari 2010.

54 Det var således korrekt av kommissionen att grunda den omtvistade förordningen på förordning nr 1225/2009.

55 Det ska vidare påpekas att behörigheten att införa antidumpningstullar med rätta tilldelas kommissionen i den omtvistade förordningen, och inte rådet. Denna behörighet tilldelas nämligen kommissionen enligt artikel 9.4 i förordning nr 1225/2009, i dess lydelse enligt förordning nr 37/2014.

56 Den hänskjutande domstolen vill, för det andra, få klarhet i huruvida artikel 14.1 första mening i förordning nr 1225/2009 utgör en rättslig grund som gör det möjligt att anta de förelägganden som föreskrivs i artikel 1 i den omtvistade förordningen. Den hänskjutande domstolen har i detta hänseende gjort gällande att det inte är möjligt att av denna artikel 14.1 första meningen dra den slutsatsen att den ger kommissionen behörighet dels att vidta förberedande åtgärder inför återinförandet av antidumpningstullar, dels att besluta om förelägganden som kan strida mot artikel 236.1 i tullkodexen, i den mån de förhindrar de nationella tullmyndigheterna från att återbetala de antidumpningstullar som tagits ut enligt den slutgiltiga förordningen och förlängningsförordningen.

57 När det gäller den första aspekten av den hänskjutande domstolens frågeställning kan det påpekas att antidumpningstullar enligt artikel 14.1 första meningen i förordning nr 1225/2009 ska införas genom förordning och tas ut av medlemsstaterna i den form och enligt den tullsats och de villkor som anges i den förordning genom vilken dessa tullar införs.

58 Det framgår av lydelsen av denna bestämmelse att unionslagstiftaren inte haft för avsikt att fastställa en uttömmande förteckning över alla de faktorer som rör uttag av antidumpningstullar som kommissionen kan fastställa.

59 Föreläggandena i artikel 1 i den omtvistade förordningen syftar till att de antidumpningstullar som infördes genom den slutgiltiga förordningen och förlängningsförordningen ska tas ut även fortsättningsvis, genom att ålägga de nationella tullmyndigheterna att avvakta att kommissionen fastställer de tullsatser som dessa tullar borde ha uppgått till, för att verkställa domen av den 4 februari 2016, C & J Clark International och Puma (C-659/13 och C-34/14, EU:C:2016:74), innan de fattar beslut med avseende på de ansökningar om återbetalning som lämnats in av de aktörer som betalat sådana tullar.

60 Dessa åligganden rör medlemsstaternas uttag av de berörda antidumpningstullarna, vilket följaktligen medför att kommissionen, enligt artikel 14.1 första meningen i förordning nr 1225/2009, hade behörighet att anta dem.

61 När det gäller den andra aspekten som nämnts i punkt 56 i denna dom, ska det påpekas att den omtvistade förordningen syftar till att vidta de åtgärder som krävs för att följa domen av den 4 februari 2016, C & J Clark International och Puma (C-659/13 och C-34/14, EU:C:2016:74), genom vilken domstolen slog fast att den slutgiltiga förordningen och förlängningsförordningen var ogiltiga, i de ordalag som anges i punkt 24 i förevarande dom.

62 Det följer av fast rättspraxis att när domstolen har slagit fast att en förordning om antidumpningstullar, såsom den slutgiltiga förordningen och förlängningsförordningen, är ogiltig, ska dessa tullar inte anses vara de som lagligen skulle betalas i den mening som avses i artikel 236 i tullkodexen och de ska, i princip, återbetalas av de nationella tullmyndigheterna i enlighet med de villkor som föreskrivs för detta (se, för ett liknande resonemang, dom av den 27 september 2007, Ikea Wholesale, C-351/04, EU:C:2007:547, punkterna 66–69, och dom av den 18 januari 2017, Wortmann, C-365/15, EU:C:2017:19, punkt 34).

63 Den exakta räckvidden för en dom genom vilken domstolen förklarar att en rättsakt är ogiltig, och därmed de skyldigheter som följer av den, ska emellertid i varje enskilt fall fastställas med beaktande inte bara av domslutet i denna dom utan även de domskäl som utgör det nödvändiga stödet för detta (se, för ett liknande resonemang, dom av den 28 januari 2016, CM Eurologistik och GLS, C-283/14 och C-284/14, EU:C:2016:57, punkt 49 och där angiven rättspraxis).

64 Under dessa omständigheter är det nödvändigt att i förevarande fall fastställa den exakta räckvidden av förklaringen om ogiltighet i domslutet i domen av den 4 februari 2016, C & J Clark International och Puma (C-659/13 och C-34/14, EU:C:2016:74) mot bakgrund av domskälen i denna dom som utgör det nödvändiga stödet för domslutet.

65 Det framgår av punkterna 79, 112, 135 och 177 i den domen att domstolens fastställande av att den slutgiltiga förordningen och förlängningsförordningen är ogiltiga, beror på två rättsstridigheter som visserligen är olika, men som har samband med varandra. För det första antog rådet och kommissionen dessa förordningar utan att dessförinnan ha prövat de ansökningar om beviljande av marknadsekonomisk status som ingetts av vissa av de exporterande tillverkarna som berördes av den undersökning som låg till grund för dessa förordningar, i strid med artikel 2.7 b i förordning nr 384/96. För det andra underlät rådet och kommissionen, i strid med artikel 9.5 i förordning nr 384/96 att pröva de ansökningar om individuell behandling som ingetts av samma exporterande tillverkare.

66 Det följer vidare av punkterna 39, 108, 120 och 131 i den domen att alla dessa ansökningar syftade till att göra det möjligt för de exporterande tillverkare som ingett dem att beviljas en individuell behandling i samband med de olika förfaranden som föregick införandet av antidumpningstullar och att detta hade kunnat medföra att rådet eller kommissionen fastställde lägre antidumpningstullsatser för dessa exporterande tillverkarna än de som föreskrevs i den slutgiltiga förordningen och förlängningsförordningen.

67 Det följer slutligen av punkterna 174 och 177 i domen av den 4 februari 2016, C & J Clark International och Puma (C-659/13 och C-34/14, EU:C:2016:74), att det vid domstolens prövning i den domen inte framkom någon annan omständighet som kunde påverka den slutliga förordningens och förlängningsförordningens giltighet.

68 Mot bakgrund av dessa domskäl hade kommissionen, för att uppfylla skyldigheten att verkställa domen av den 4 februari 2016, C & J Clark International och Puma (C-659/13 och C-34/14, EU:C:2016:74), fog för att anse att det ålåg den att pröva de ansökningar som ingetts av de exporterande tillverkarna för att avgöra om de antidumpningstullar som togs ut av dem i enlighet med den slutgiltiga förordningen och förlängningsförordningen borde ha fastställts enligt lägre tullsatser än de som föreskrevs i dessa två förordningar.

69 Det var faktiskt på sin höjd endast en del av de antidumpningstullar som tagits ut enligt dessa förordningar, motsvarande den eventuella skillnaden mellan de tullsatser som dessa antidumpningstullar hade fastställts till i förordningarna och de tullsatser som skulle ha fastställts om de rättsstridigheter som konstaterats av domstolen i domen av den 4 februari 2016, C & J Clark International och Puma (C-659/13 och C-34/14, EU:C:2016:74), inte hade begåtts, som tagits ut felaktigt och därför skulle återbetalas till de berörda. Artikel 236 i tullkodexen kan i detta

sammanhang inte tolkas på så sätt att den hindrar kommissionen från att fastställa att beslut med avseende på ansökningarna om återbetalning av nämnda antidumpningstullar ska fattas först efter det att ett förfarande som genomförs just i syfte att kommissionen ska kunna beräkna denna skillnad har avslutats.

70 Under dessa omständigheter och med beaktande av den rättspraxis som nämnts i punkterna 62 och 63 i förevarande dom var det inte lämpligt att omedelbart och i sin helhet återbetala de berörda antidumpningstullarna.

71 Eftersom de förelägganden som föreskrivs i artikel 1 i den omtvistade förordningen således inte strider mot artikel 236.1 i tullkodexen var kommissionen följaktligen behörig att anta dem på grundval av artikel 14.1 första meningen i förordning nr 1225/2009.

72 Den hänskjutande domstolen har, för det tredje, frågat huruvida det förfarande som låg till grund för den slutgiltiga förordningen och förlängningsförordningen rättsenligt kunde återupptas genom den omtvistade förordningen, i syfte att återinföra de antidumpningstullar som införts genom de två förstnämnda förordningarna under deras ursprungliga tillämpningsperiod. Den domstolen vill, med beaktande av att giltighetstiden för dessa antidumpningstullar hade löpt ut vid den tidpunkt då den omtvistade förordningen antogs, få klarhet i huruvida ett sådant återupptagande inte strider mot såväl reglerna om förbud mot retroaktiv tillämpning som föreskrevs i artikel 10.1 i förordning nr 384/96, och därefter i artikel 10.1 i förordning nr 1225/2009, som mot den preskriptionsregel som fastställs i artikel 221.3 i tullkodexen.

73 När det gäller möjligheten att återuppta det förförande som låg till grund för den slutgiltiga förordningen och förlängningsförordningen i syfte att återinföra de antidumpningstullar som införts genom dessa, under deras ursprungliga tillämpningsperiod, kan det påpekas att för det fall att domstolen i en dom ogiltigförklarar en förordning om antidumpningstullar eller förklarar att en sådan förordning är ogiltig, har den institution som ska vidta de åtgärder som krävs för att följa denna dom rätt att återuppta det förfarande som låg till grund för denna förordning, även om denna möjlighet inte uttryckligen föreskrivs i den tillämpliga lagstiftningen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 28 januari 2016, CM Eurologistik och GLS, C-283/14 och C-284/14, EU:C:2016:57, punkterna 51 och 52).

74 Det följer dessutom av fast rättspraxis att den berörda institutionen, såvida inte den rättsstridighet som konstaterats har medfört att hela förfarandet är ogiltigt, får återuppta förfarandet på det stadium då rättsstridigheten begicks, för att anta en rättsakt som är avsedd att ersätta en tidigare rättsakt som ogiltigförklarats eller konstaterats vara ogiltig (dom av den 28 januari 2016, CM Eurologistik och GLS, C-283/14 och C-284/14, EU:C:2016:57, punkt 51).

75 Av detta följer att det förfarande som låg till grund för den slutgiltiga förordningen och förlängningsförordningen rättsenligt kunde återupptas genom den omtvistade förordningen.

76 När det sedan gäller frågan huruvida ett sådant återupptagande av förfarandet, mot bakgrund av bestämmelserna om förbud mot retroaktiv verkan, är tillåtet för det fall att giltighetstiden för de berörda antidumpningstullarna har löpt ut, följer det av domstolens rättspraxis att en unionsinstitution, när den använder sig av den möjlighet att återuppta förfarandet som nämns i punkterna 73 och 74 i denna dom, i enlighet med principen om lagstiftningens tillämplighet i tiden, ska iaktta de materiella bestämmelser som är i kraft vid tidpunkten för de omständigheter som avses i den förordning som ogiltigförklarats eller förklarats vara ogiltig (se, för ett liknande resonemang, dom av den 14 juni 2016, kommissionen/McBride m.fl., C-361/14 P, EU:C:2016:434, punkt 40).

77 I enlighet med artikel 10.1 i förordning nr 384/96 kan det återupptagande av förfarandet som i förevarande fall sker genom den omtvistade förordningen inte leda till att den förordning som antas när förfarandet har avslutats, och som ersätter den slutgiltiga förordningen och förlängningsförordningen, innebär att det återinförs antidumpningstullar som ska tillämpas på produkter som övergått till fri omsättning innan dessa förordningar trädde i kraft.

78 Ordalydelsen i artikel 10.1 i förordning nr 384/96 innebär emellertid inte att förfarandet inte kan återupptas för det fall att giltighetstiden för de berörda antidumpningstullarna har löpt ut efter denna tidpunkt, såvitt dessa tullar återinförs så att de gäller under deras ursprungliga tillämpningsperiod och således, i förevarande fall, med avseende på produkter som övergått till fri omsättning efter det att den slutgiltiga förordningen och förlängningsförordningen trätt i kraft.

79 Att återuppta det genomförda förfarandet i förevarande fall kan följaktligen inte anses strida mot förbudet mot retroaktiv verkan i artikel 10.1 i förordning nr 384/96 på grund av att giltighetstiden för de antidumpningstullar som infördes genom den slutgiltiga förordningen och förlängningsförordningen hade löpt ut då den omtvistade förordningen antogs.

80 Det ska slutligen påpekas att artikel 221.3 i tullkodexen visserligen innebär att tullbeloppet inte får meddelas gäldenären efter det att fristen på tre år från den dag då tullskulden uppkom har löpt ut, men den innebär även att själva tullbeloppet preskriberas när denna frist löpt ut (se, för ett liknande resonemang, dom av den 23 februari 2006, Molenbergnatie, C-201/04, EU:C:2006:136, punkterna 39 och 41).

81 Såsom domstolen redan har slagit fast gäller denna bestämmelse, enligt ordalydelse av artikel 221.3 i tullkodexen, emellertid endast underrättelsen av tullbeloppet till gäldenären, och det ankommer därför endast på de nationella tullmyndigheterna, vilka är behöriga att skicka en sådan underrättelse, att genomföra denna (se, för ett liknande resonemang, dom av den 13 mars 2003, Nederländerna/kommissionen, C-156/00, EU:C:2003:149, punkterna 63 och 64).

82 Det framgår dessutom av artikel 221.1 i tullkodexen att denna underrättelse om tullbeloppet till gäldenären först kan ske efter det att beloppet bokförts, vilket i artikel 217.1 i tullkodexen definieras som den transaktion genom vilken den behöriga tullmyndigheten beräknar beloppet så snart den fått nödvändiga uppgifter (se, för ett liknande resonemang, dom av den 23 februari 2006, Molenbergnatie, C-201/04, EU:C:2006:136, punkt 46, och dom av den 16 juli 2009, Snauwaert m.fl., C-124/08 och C-125/08, EU:C:2009:469, punkterna 21 och 23).

83 Den preskriptionsregel som föreskrivs i artikel 221.3 i tullkodexen kan således inte förhindra att kommissionen antar en förordning om att införa eller att återinföra antidumpningstullar och än mindre hindra denna institution från att inleda eller återuppta det förfarande som föregår ett sådant antagande. Vart och ett av dessa moment måste nämligen företas innan de behöriga nationella tullmyndigheterna kan beräkna det tullbelopp som ska tas ut enligt den aktuella tillämpliga förordningen och underrätta gäldenären om detta belopp.

84 I förevarande fall är det således först när kommissionen har fullföljt det förfarande som återupptas genom den omtvistade förordningen – genom att med lämplig skattesats återinföra de antidumpningstullar som infördes genom den slutgiltiga förordningen och förlängningsförordningen – som de nationella tullmyndigheterna kan fastställa motsvarande tullbelopp och underrätta gäldenären om dem. Det ankommer således på dessa myndigheter att, i varje enskilt fall, säkerställa att artikel 221.3 i tullkodexen följs, genom att kontrollera att en sådan underrättelse fortfarande kan lämnas med hänsyn till den frist på tre år som föreskrivs i den första meningen i denna bestämmelse och med beaktande av eventuella avbrott i denna frist i enlighet med den andra meningen i bestämmelsen, varvid denna bedömning kan blir föremål för en prövning av de behöriga nationella domstolarna.

85 Att på så sätt som skett återuppta förfarandet strider således inte mot den preskriptionsregel som fastställs i artikel 221.3 i tullkodexen.

86 Slutligen och för det fjärde önskar den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida de förelägganden som föreskrivs i den omtvistade förordningen eventuellt är oproportionerliga, och har i samband med detta påpekat att mindre ingripande åtgärder hade kunnat räcka för att följa domen av den 4 februari 2016, C & J Clark International och Puma) (C-659/13 och C-34/14, EU:C:2016:74).

87 Det framgår i detta hänseende av rättspraxis att även om den rättsliga följden av att en unionsrättsakt har konstaterats vara ogiltig är att den institution som har antagit rättsakten blir skyldig att vidta nödvändiga åtgärder för att komma till rätta med den konstaterade rättsstridigheten – varvid skyldigheten enligt artikel 266 FEUF, vilken gäller i fråga om en dom om ogiltigförklaring, är analogt tillämplig – så har denna institution dock ett stort utrymme för skönsmässig bedömning när det gäller valet av dessa åtgärder. Åtgärderna ska emellertid vara förenliga med domslutet i den aktuella domen samt med de domskäl som utgör det nödvändiga stödet för detta (se, för ett liknande resonemang, dom av den 28 januari 2016, CM Eurologistik och GLS, C-283/14 och C-284/14, EU:C:2016:57, punkterna 48 och 76 samt där angiven rättspraxis).

88 Med hänsyn till detta stora utrymme för skönsmässig bedömning kan lagenligheten av en åtgärd endast påverkas om åtgärden uppenbart inte är ändamålsenlig för att uppnå det eftersträvade målet (se, analogt, dom av den 8 februari 2000, Emesa Sugar, C-17/98, EU:C:2000:70, punkt 53, och dom av den 6 september 2017, Slovakien och Ungern/rådet, C-643/15 och C-647/15, EU:C:2017:631, punkt 207).

89 I förevarande fall ska det emellertid, för det första, påpekas att det av de överväganden som det redogjorts för ovan följer att undersökningen av de förelägganden som föreskrivs i artikel 1 i den omtvistade förordningen inte har visat att dessa strider mot domslutet och domskälen i domen av den 4 februari 2016, C & J Clark International och Puma (C-659/13 och C-34/14, EU:C:2016:74).

90 För det andra finns det inget som tyder på att kommissionen gjort en uppenbart oriktig bedömning när den valde att vidta dessa åtgärder. Den skyldighet som ålagts de nationella tullmyndigheterna att överlämna de ansökningar om återbetalning som ingetts till dem enligt artikel 236 i tullkodexen till kommissionen syftar till att säkerställa att denna institution förfogar över alla nödvändiga uppgifter för att åtgärda de rättsstridigheter som konstaterats av domstolen i domen av den 4 februari 2016, C & J Clark International och Puma (C-659/13 och C-34/14, EU:C:2016:74), utan att detta medför ytterligare administrativa bördor för de berörda aktörerna eller på ett orimligt sätt fördröjer handläggningen av ansökningarna i fråga. Det ska för övrigt påpekas att denna handläggning ska ske inom den tidsfrist som anges i artikel 1.2 i den omtvistade förordningen och att en eventuell försening kan kompenseras genom en skyldighet att betala ränta (se, för ett liknande resonemang, dom av den 18 januari 2017, Wortmann, C-365/15, EU:C:2017:19, punkt 37).

91 Mot bakgrund av det ovan anförda ska den fråga som ställts besvaras på så sätt att det vid prövningen av denna fråga inte har framkommit någon omständighet som påverkar giltigheten av den omtvistade förordningen.

Rättegångskostnader

92 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (tredje avdelningen) följande:

Vid prövningen av den fråga som ställts har ingen omständighet framkommit som kan påverka giltigheten av kommissionens genomförandeförordning (EU) 2016/223 av den 17 februari 2016 om fastställande av ett förfarande för bedömning av vissa ansökningar om marknadsekonomisk status och individuell behandling från exporterande tillverkare i Kina och Vietnam och om genomförande av domstolens dom i de förenade målen C-659/13 och C-34/14.

Underskrifter